

YOM KIPPUR: HISTORY AND EXPERIENCE

(1) ויקרא פרק כג

(ד) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְקֻם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם: (ה) בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבָיִם פֶּסַח לִיקְוֹם... (כג) וַיְדַבֵּר יְקֻם אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כד) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זְכוֹרֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ: (כו) וַיְדַבֵּר יְקֻם אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כז) אַךְ בְּעֵשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הִזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לִיקְוֹם... (מד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי יְקֻם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(שמות פרק כד)

(יב) ויאמר יקוק אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם **רש"י** שמות פרק כד (יב) ויאמר ה' אל משה - לאחר מתן תורה: עלה אלי ההרה והיה שם - ארבעים יום:

רש"י שמות פרק לב כי כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים יום אני בא בתוך שש שעות. כסבורים הם, שאותו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, ארבעים יום ולילו עמו, ויום עלייתו אין לילו עמו, שהרי בשבעה בסיון עלה, נמצא יום ארבעים בשבעה עשר בתמוז.

(2) שמות פרק לב פסוק ל ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדלה ועתה אעלה אל יקוק אולי אכפרה בעד חטאתכם:

(3) שמות פרק לג (ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש יקוק יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה... (ט) והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה: (י) וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו: (יא) ודבר יקוק אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל:

(4) דברים פרק ט (יח) ואתנפל לפני יקוק כראשנה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי על כל חטאתכם אשר חטאתם לעשות הרע בעיני יקוק להכעיסו: (יט) כי יגרתני מפני האף והחמה אשר קצף יקוק עליכם להשמיד אתכם וישמע יקוק אלי גם בפעם ההוא:

(5) דברים פרק י (א) בעת ההוא אמר יקוק אלי פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ:

(6) דברים פרק י (י) ואנכי עמדתי בהר כימים הראשנים ארבעים יום וארבעים לילה וישמע יקוק אלי גם בפעם ההוא לא אבה יקוק השחיתך:

(7) רש"י דברים פרק י פסוק י

כימים הראשונים - של לוחות הראשונות, מה הם ברצון אף אלו ברצון. אבל האמצעיים שעמדתי שם להתפלל עליכם היו בכעס:

(9) שמות פרק לד

(ד) ויפסל שני לוחות אבנים כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל הר סיני כאשר צוה יקוק אתו ויקח בידו שני לוחות אבנים: (ה) וירד יקוק בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יקוק: (ו) ויעבר יקוק על פניו ויקרא יקוק אל רחום וחננון ארך אפים ורב חסד ואמת: (ז) נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים:

(10) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יז עמוד ב

ויעבר ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם.

(11) שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תריט סעיף א

ונוהגים שאומר: כל נדרי וכו', ואחר כך אומר: שהחיינו, בלא כוס.

(12) משנה ברורה סימן תריט ס"ק ד

(ד) בלא כוס - דכיון דמברך שהחיינו אפילו אם הוא עדיין מבע"י קבל ליה עליה קדושת יוה"כ ואסור למישתי ואי ניתב לתינוק אתי למיסרך לשתות ביוה"כ אפילו כשיגיע לשנת י"ג.

(13) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ח עמוד ב

תנא ליה חייא בר רב מדפתי: כתיב +ויקרא כ"ג+ ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב, וכי בתשעה מתענין? והלא בעשרה מתענין! אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשיעי - מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי.

(14) רש"י מסכת ברכות דף ח עמוד ב

מעלה עליו הכתוב כו' - והכי קאמר קרא: הכינו עצמכם בתשעה לחדש לענוי המחרת, והרי הוא בעיני כענוי היום.

(15) ספר שבולי הלקט סדר יום הכיפורים סימן שז

או יש לומר שמפני שאוכל יפה בערב יום הכיפורים וביום הכיפורים מתענה קשה לו עינויו יותר.

(16) ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ד

ט והשנית כי בשאר ימים טובים אנחנו קובעים סעודה לשמחת המצוה, כי יגדל וישגא מאד שכר השמחה על המצוות, כמו שנאמר (דברי הימים א כט, יז): "ועתה עמך הנמצאו פה ראיתי בשמחה להתנדב לך", ונאמר (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", ומפני שהצום ביום הכפורים, נתחייבו לקבוע סעודה על שמחת המצוה בערב יום הכפורים.

(17) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג

אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתירה,

(18) רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו הלכה יז

שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית, וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו שנאמר +דברים ט"ז+ ושמחת בחגך וגו',